

OZNAČITE RIJEČI U AKUZATIVU:

Josip Pupačić

MORE

I gledam more gdje se meni penje
 i slušam more dobro jutro veli
 i ono sluša mene ja mu šapćem
 o dobro jutro more kažem tiho
 pa opet tiše ponovim pozdrav
 a more sluša pa se smije
 pa šuti pa se smije pa se penje
 i gledam more gledam more zlato
 i gledam more gdje se meni penje
 i dobro jutro kažem more zlato
 i dobro jutro more more kaže
 i zagrlji me more oko vrata
 i more i ja i ja s morem zlatom
 sjedimo skupa na žalu vrh brijega
 i smijemo se smijemo se moru.

VOKATIV

I. Vokativ je padež dozivanja, oslovljavanja, obraćanja sugovorniku:

- GOSPODINE, koliko je sati?
- DJECO, dođite odmah kući!
- ANICE, jesi li kupila kruh?

II. Vokativom se mogu također izreći osjećaji i osobni stav prema sugovorniku:

1. čuđenje - MAJKO MOJA, koliki si?! - BOŽE MOJ, kako je to skupo?!
2. preziranje - JADNIČE, uopće ne mislim na tebe.
3. prisnost - DRAGA MOJA, tako ti je to uvijek.
4. tepanje - SRCE MOJE, dušo moja, dođi ovamo!

A. Imenice muškog roda - jednina

Nastavci u vokativu zavise od završnog suglasnika osnove:

I. NASTAVAK -e

dobivaju one imenice čija osnova završava na:

p, b, v, f, m, t, d, l, r, n, s, z, c, k, g, h

- JOSIPE, gdje si?
- GOLUBE MOJ, što mi to radiš?
- Ti MALENI CRVE!

Kod imenica koje završavaju na *k, g, h, c* dolazi do palatalizacije suglasnika ispred nastavka -E u vokativu, pa oni prelaze u *č, ž, š*.

k > ć junak, junaće

c > ċ stric, striče!

g > ž vrag, vraže, drug - druže

h > š duh - duše

(Također imenice: vitez - viteže, knez - kneže, markiz - markiže, stric, striče.)

II. NASTAVAK -u

1 - u vokativu dobivaju one imenice muškog roda kojima se osnova završava na: *ć, đ, š, ž, č, dž, lj, nj*

- MUŽU MOJ, pomози!

- Ej, VOZAČU, pazite kako vozite!

- Tako se radi, PRIJATELJU MOJ!

2 - *Nastavak -U* imaju neke imenice na -r:

gospodar - gospodaru
rudar - rudaru

ribar - ribaru
pastir - pastiru

pisar - pisaru,

- Zapjevaj pjesmu, RIBARU stari.....

- Oprostite, GOSPODARU MOJ!

3 - *Vokativ* imenica kojima osnova završava na: *dk, tk, ċk, ċk, đk, ck, zg, ċc* tvori se nastavkom -u:

patak - patku! Otočac - Otočcu! mačak - mačku! Sisak - Sisku!
ručak - ručku! cucak - cucku! petak - petku! redak - retku!
mozak - mozgu! mućak - mućku!

4 - *Nastavak -u* običniji je u jednosložnih i dvosložnih imenica na -h:

kruh - kruhu! prah - prahu!
smijeh - smijehu! strah - strahu!

5 - *Imenice* koje završavaju na: *r, z, c* osim nastavka -e ili umjesto njega u vokativu imaju i nastavak -u:

a) *Imenice* na -ar, -ir, -er mogu imati nastavak -u i -e

pekar - pekaru! pekare! slikar - slikaru! slikare!
pastir - pastiru! pastire! kurir - kuriru! kurire!
frizer - frizeru! frizere! inženjer - inženjeru! inženjere!

(gospodar - ima samo nastavak -u: gospodaru! car - ima i caru! i care!)

b) *Imenice* koje završavaju na -c imaju u vokativu nastavak -e s palataliziranim osnovom:

sudac - suče! mjesec - mjeseče! princ - prinče!
stric - striče! otac - oče!

- OČE NAŠ koji jesi na nebesima.....

- GOSPODINE SUČE, nisam kriv.

c) *Imenice* koje završavaju na -z imaju redovno nastavak -e bez palataliziranja prethodnog suglasnika (osim: vitez, knez, markiz - viteže! kneže! markiže!)

- ugursuz-e!

- Što to radiš, UGURSUZE!?

Imena naroda i ljudi koji se završavaju na -ez i -iz imaju nastavak -u

Kinez, Kinezu Englez, Englezu
Pariz, Parizu Francuz, Francuzu!
- ENGLEZU, dođi!

d) *Skupovi -št i -žd* traže nastavak *-u*

dužd-u!	hrušt-u!
plašt-u!	prepošt-u!

III. VOKATIV je oblikom jednak NOMINATIVU

a) *Kod stranih imena i prezimena* koja se osjećaju kao tuđa, ali se inače može upotrijebiti i pravilan oblik vokativa

- JOHN, ja te razumijem.

- JOHNE, ja te razumijem.

b) *Domaća prezimena* koja završavaju na *-ac* i *-ak* (*-ec*, *-ek*) i ona koja su postankom opće imenice ili koje završavaju na *k*, *g*, *h*, i *c*

1 Barac, Bosanac, Maček, Cesarec

2 Kolar, Kovač, Lončar, Golub

3 Skok, Žic, Vlah - ŽIC, ovamo!

U književnom tekstu ili bliskom kontaktu ta prezimena mogu imati vokativ na *-e* ili na *-u*: - Barče! Kovaču!

c) Ponekad se osoblje dozivlje u nominativu (u službenoj, nepisanoj uporabi):

- Konobar!

- KONOBAR, račun!

d) Nominativ umjesto vokativa se upotrebljava i u vojnim zapovijedima:

- SATNIJA, stoj!

- POSTROJBA, mirno!

A. Imenice muškog roda na *-o*, *-e* i *-i*

Kod ovih imenica vokativ je jednak nominativu.

Marko!	Hrvoje!	auto!	taksi!
Darko!	Antonije!	Oto!	Miki!
dečko!	ataše!	radio!	
Braco!	Ante!		
Franjo!			

Imenice muškog roda - množina

U množini je VOKATIV jednak NOMINATIVU:

- Ej, prijatelji, momci, profesori!

B. Imenice srednjeg roda - jednina

Imenice srednjeg roda imaju VOKATIV jednak NOMINATIVU u jednini i množini:

- Selo moje! - Sela naša!

C. Imenice ženskog roda

1. Vokativ na *-o* imaju:

a) Većina imenica na *-a*

majka - majko!   sestra - sestro!

žena - ženo!   sloboda - slobodo!

- Što to radiš, ŽENO moja!?

- O, draga, o slatka SLOBODO!

b) Dvosložna ženska imena:

Mara - Maro!   Nada - Nado!   Maja - Majo!

- Gdje si bila, NADO?

c) Ženski etnici:

Zagrepčanka - Zagrepčanko!

Dubrovkinja - Dubrovkinjo!

- Lijepa moja ZAGREPČANKO!

d) Imenice na *-ica* s više od dvaju slogova (muškog i ženskog roda):

izdajica - izdajico!   pijanica - pijanico!

- Ne želim više živjeti s tobom, PIJANICO!

- UZDANICO naša, dođi!

e) Imenice na *-ica* s više od dvaju slogova ako je prezime ili znače nešto neživo:

bolnica - bolnico!   Aralica - Aralico!

- O, nesretna BOLNICO, što te mrzim!

2. Vokativ na *-e* imaju imenice na *-ica* s više od dvaju slogova kad znače žensku osobu, životinju, biljku, nešto malo i muško ime odmila:

- Oprostite, GOSPOĐICE, je li ovo glavni kolodvor?

- PERICE, idi u školu!

3. Vokativ na *-a*

a) imaju ženska imena ako osnova završava na više suglasnika:

Anka - Anka!   Đurđa - Đurđa!

Dubravka - Dubravka!   Vesna - Vesna!

b) sva muška osobna imena na *-a*

Andrija - Andrija!   Ilija - Ilija!

Nikola - Nikola!

c) opće imenice koje označavaju rodbinske i druge društvene odnose (muškog i ženskog roda)

mama!   teta!   garda!

tata!   strina!   vojvoda!

- TATA, ovaj dečko me tuče!

- MAMA, mogu li ići s prijateljicama?

* U imenica od točke a) do točke c) upotrebljavaju se i vokativni oblici na *-o* (vojvodo! Anko!)

d) imenice koje su nastale od pridjeva:

Hrvatska!   Divna!

Francuska!   Draga!

- Dobro jutro, moja predivna, moja jedina, zemljo HRVATSKA!

- DIVNA, dođi kući!

e) Nazivi vojnih jedinica u zapovijedima:

SATNIJA! POLICIJA!

- SATNIJA, stoj!

- POLICIJA! POLICIJA! Upomoć!

4. Vokativ na -i

Imenice ženskog roda bez nastavaka u nominativu imaju vokativ na -i:

- Lijepa, duga NOĆI!

- MISLI moja, kamo mi to letiš!?

Imenice ženskog roda - množina

U množini vokativ je jednak nominativu:

- Ej, ŽENE, KĆERI, SESTRE, dođite brzo!

- Gdje ste, tople ljetne NOĆI?

VAŠ PROSTOR ZA VJEŽBANJE

